

Sukelluskoulussa: Opi laitesukellusta Hondurasissa

4.9.2017 6.00

Kirkkaat, lämpimät vedet ja rento elämäntyyli houkuttelevat laitesukeltajia Karibialle. Hondurasille kuuluva Utilan saari on yksi suosituimmista sukelluskohteista.

Teksti ja kuvat: HELENA HYVÖNEN

Suolainen merivesi vyöryy kasvoilleni ja kirvelee silmiäni. Hengitys tihenee ja muuttuu katkonaiseksi. Puren tiukasti kiinni regulaattoriini ja yritän hengittää rauhallisesti. Epäonnistun.

Sanotaan, että paniikki on pahin asia, mikä sukeltajalle voi tapahtua. Paniikissa ei pysty ajattelemaan selkeästi. Veden alla järkevät ratkaisut ovat elintärkeitä. Tästä huolimatta kokeneetkin sukeltajat voivat yllättävissä tilanteissa joutua paniikkiin. Silloin kokemuksen ja koulutuksen tuoma tieto tuntuu häviävän.

Olen suorittamassa Open Water -sukelluskurssia, jossa yhtenä tehtävänä on poistaa sukellusmaski veden alla. Vaikka hapensaanti pysyy vakiona, koska hengitän jatkuvasti regulaattorini avulla, veden puskeminen silmiin ja nenään aiheuttaa paniikkireaktion. Reaktio kertoo aivoilleni, etten saa tarpeeksi happea, ja alan hengittää nopeasti ja katkonaisesti. Hyperventiloin.

Paniikki tulee yllättäen. En osannut odottaa sitä, enkä tiedä, miten toimia. Ohjaajani rauhoittelee minua ja kehottaa hengittämään rauhallisesti. Tärkein sääntö sukeltaessa on, ettei koskaan saa lopettaa hengittämästä, ja hengityksyrytmin tulee olla rauhallinen. Tilanteeni ei kuitenkaan ole toivoton. Yksi Utila Dive Centerin pääkouluttajista, **Simon Livingston**, kertoo myös joutuneensa paniikkiin poistettuaan maskin veden alla ensimmäistä kertaa. - Suoritin oman sukelluspatenttini Etelä-Afrikassa. Maskin poistaminen aiheutti minussa paniikkireaktion, mutten halunnut luovuttaa. Se oli ensimmäinen kerta elämässäni, kun jouduin paniikkiin. Ajattelin silloin, että vau, tätä minä vielä opetan muillekin.

Livingston myöntää, että paniikki on vaarallinen asia sukeltaessa, mutta ei pidä sitä suurena riskinä. Hän kertoo, että sukeltaminen on tilastojen mukaan todettu varsin turvalliseksi harrastukseksi. Vahinkoja sattuu harvoin.

- Useimmat onnettomuudet sattuvat, kun ihmiset sukeltavat omien kokemustensa ja koulutusrajojen ulkopuolella. Hyvä sääntö on noudattaa aina oman koulutuksen rajoja.

Jos kiinnostus vaativampiin haasteisiin herää, on erikoissukelluskursseja tarjolla pilvin pimein. Vain merenpohja on rajana sukelluksessa, mutta oman turvallisuuden paras vakuus on osallistua jatkokoulutuksiin. Harrastesukelluksen maksimisyvyys on 40 metriä ja sen saavuttamiseen tarvitaan erikoiskoulutus.

Vaihtoehtoja tarjolla

Minulla on siis vielä toivoa. Paniikkireaktio ei tarkoita, etteikö minusta tulisi sukeltajaa. Itse asiassa se vain vahvistaa uskoani siihen, että sukeltaminen on juuri minua varten.

Olen Utilan saarella. Hondurasin kolmesta saaresta kaksi, Utila ja Roatan, ovat maailmalla tunnettuja juuri sukelluskohteina. Utila, pienin saarista, elää käytännössä pelkästään sukellukseen liittyvällä liiketoiminnalla. Saarella on kymmeniä sukellusyrityksiä, ja Utilaa on pitkään pidetty maailman halvimpana paikkana suorittaa sukelluspätevyys.

Nykyisin sukelluskurssin voi kuitenkin suorittaa edullisesti jo useissa sukelluskohteissa, kuten Egyptissä tai Indonesiassa. Utilan kurssit ovat enää vain muutaman kymmenen euroa halvemmat.

Open Water -kurssin läpäissyt sukeltaja on pätevä sukeltamaan itsenäisesti 18 metriin. Jatkokursseja löytyy runsaasti: voi suorittaa Advanced Open Water -kurssin, jolla pääsee 30 metriin, pelastussukelluskurssin tai kouluttautua sukellusmestariksi tai -ohjaajaksi asti.

-Utila sopii kokemattomalle sukeltajalle hyvin, sillä olosuhteet sukelluksen opettamiseen ovat erittäin hyvät. Meillä on lukuisia sukelluspaikkoja, joissa voi suorittaa erityyppistä koulutusta. Kaikki kohteet ovat lähellä, viiden tai kymmenen minuutin venematkan päässä, Livingston kertoo.

Rannikolla sukeltaessa näkee takuulla trooppisia kaloja, rauskuja ja kilpikonniakin. Pari kertaa vuodessa valashait kulkevat saariston läpi ja hyvällä onnella niiden kanssa voi päästä uimaan. Tavalliset hait puolestaan ovat siellä harvinaisia.

Livingston korostaa, että Utila tarjoaa loistavat mahdollisuudet kaiken tasoille sukeltajille; niin aloitteleville, epävarmoille sukeltajille kuin jo kokeneemmille harrastajille.

- Oikeastaan ainoat asiat, joita emme voi opettaa, ovat korkean paikan sukellus tai jääsukellus, Livingston selvittää. Korkean paikan sukellukseen tarvitsee esimerkiksi vuoristorajven ja jääsukellukseen jäätä.

Näkyvyys lämpimässä vedessä on usein jopa yli 30 metriä, mikä sopii täydellisesti vedenalaiseen valokuvaukseen. Sukelluskuvaukskurssin suorittaminenkin on mahdollista.

Paratiisi vie mukanaan

Karina Cortes selostaa kärsivällisesti kaveritarkastuksen merkityksen ja sisällön. Hän demonstroi tilanteen yhdessä kurssin toisen opettajan, **Sarah Pulitzerin** kanssa. Meksikolainen Cortes on opettanut sukellusta saarella vuoden, kun taas amerikkalainen Pulitzer saapui saarelle muutamaa kuukautta aikaisemmin.

Olemme valmistautumassa ensimmäiseen kunnolliseen avomerin sukellukseen. Tarkistamme parini kanssa toistemme varusteet. Kohta pääsemme veteen, meren pohjaan.

-Kuka haluaa oppia James Bond -poistumisen veneestä? Cortes kysyy. Tätä ei tarvitse kauaa miettiä. Käännyin siis selkä veteen päin, kasvot kohti venettä. Sitten vain nojaan taaksepäin, selkä edellä veteen.

Sukeltamiseen jää koukkuun. Leijuminen painottomassa tilassa, vaikkapa ylösalaisin, on upea tunne. Pinnan alla unohtaa kaiken muun, on vain minä ja meri. Ja tuhannet trooppiset kalat, korallit ja merenelävät.

Lukuisat reppumatkaillijat kulkevat Utilan läpi vuosittain hankkimassa sukelluspätevyyden. Monet jäävät pidemmäksi aikaa, suorittavat ohjaajaopinnot ja päätyvät lopulta opettamaan sukellusta. Cortesille sukeltaminen on juuri sitä, mitä hän haluaa.

Kapteeni odottelee kyytiläistensä paluuta.

Kuvaaminen pinnan alla on suosittu harrastus, ja kilpikonnat ovat loistavia malleja.

Karibian lämpimissä vesissä oleilevat lukemattomat trooppiset kalalajit.

Ei ole vaikea ymmärtää sitä, miksi niin monet matkailijat unohtuvat saarelle. Karibialla elämä on täysin erilaista; rauhallista, tyyntä ja ongelmatonta. Kukaan ei stressaa mistään ja ilmapiiri on rennon hauska. Sukeltajien kanssa on helppo ystävystyä. Se on oma sosiaalinen rinkiänsä, joka imaisee pyöriteisiinsä.

Kuulen monia tarinoita ihmisistä, jotka tulivat saarelle viikon lomalle, ja jäivät loppu elämäkseen. Elämä vaikkapa kiireisessä suurkaupungissa on vaihtunut leppoisin sukelluksen täyteisiin päiviin Karibialla.

- Olen sukeltanut monessa paikassa ja suoritin sukellusmestarin kurssini Australiassa. Mutta missään ei ole ollut näin mahtavaa paikkaa kuin Utila Dive Center. Tämä on paras työ ikinä, Livingston sanoo.

Hän suoritti kurssit alkeiskurssista eli Open Waterista suoraan sukellusmestariksi kolmessa kuukaudessa. Hän rakastui sukellukseen heti, mutta palasi kurssien jälkeen normaaliin työelämään.

- Pian kotiin palattuani päätin etsiä avoimia ohjaajakursseja. Lähetin sähköposteja kouluihin ympäri maailmaa. Utila Dive Centeristä vastattiin minulle, että heillä oli paikka auki. Lopulta päädyin tänne opiskelemaan sukellusta, Livingston kertoo.

Kurssin jälkeen Livingston jäi työskentelemään samaan kouluun. Karibia saalisti näin uuden ihmisen verkkoonsa.

Merenalainen maailma

Alkeiskurssin suorittamisen jälkeen olen niin koukussa, ettei minulla ole vaihtoehtoja. Ilmoitaudun jo seuraavana päivänä alkavalle jatkokurssille.

Tunnettua on, että vasta jatkokurssilla pääsee oikeasti oppimaan ja kokeilemaan oppimaansa. Jatkokurssiini kuuluu muun muassa yöasukellus, syväasukellus 30 metriin sekä hylkysukellus.

Innostukseni laivan tutkimiseen laimenee hieman, kun saan kuulla hylyn olevan pelkkää kullisia. Paikalliset sukellusryttäjät upottivat sen tarkoituksella muutamia vuosia sitten, enkä näin ollen ole löytämässä espanjalaista kulta-aarretta.

Jatkokurssin aikana totean kaiken etukäteen kerrotun pitävän paikkansa. Jokaisen sukelluksen jälkeen huomaan kehitykseni; hallitsen tasapainoni, hengitykseni ja liikkeen kerta kerran jälkeen paremmin.

Taitojen karttuessa merenalainen maailma avautuu uudella ja uskottomalla tavalla. Kun enää ei tarvitse keskittyä oikeisiin asentoihin ja liikkeisiin, voi keskittyä trooppisiin kaloihin ja muihin meren tarjoamiin ihmeisiin.

FAKTAT HONDURAS

Valtiomuoto: tasavalta

Pääkaupunki: Tegucigalpa

Pinta-ala: 112 090 km²

Asukasluku: n. 8,3 milj.

Kieli: espanja

Valuutta: lempira, HNL, 1€=25,41 HNL

Uskonto: katolilaisuus 97%

Ilmasto: subtrooppinen, vuoristossa lauhkea

Aikaero Suomeen: -8 tuntia

SUKELLUS FAKTAT

o PADI (Professional Association of Diving Instructors) on maailman suosituin vapaa-ajan harrastamiseen tarkoitettu sukelluskoulutusjärjestelmä. Sen perustivat yhdysvaltalaiset **John Cron** ja **Ralph Erickson** vuonna 1966.

o Vuonna 2011 PADI myönsi 930 941 uutta sukelluspätevyyttä.

o PADIn kurssitarjonta: Open Water, Advanced Open Water, Adventure Diver, Rescue Diver, Dive Master ja Scuba Instructor

o Muita sukelluskoulutusjärjestelmiä ovat yhdysvaltalainen voittoa tavoittelematon NAUI (National Association of Underwater Instructors) ja ranskalainen CMAS (World Underwater Federation).

Hintaesimerkkejä maailmalta:

Open Water: Honduras 180-220 euroa, Indonesia 200-250 euroa, Egypti 250-300 euroa, Thaimaa 400-500 euroa

Karina Cortes valmiina viemään oppilaansa syvyyksiin.

Keväisin valashait vaeltavat Bay-saarten läpi Meksikon rannikolle. Muutaman viikon ajan niitä voi nähdä myös Utilan läheisyydessä.

Halliburtonin hylky on suosittu sukelluskohde, jonka ovat löytäneet monet merenelävät.

Hyvänä päivänä voi päästä uimaan iloisten delfiinien kanssa. Delfiinit ovat usein uteliaita, eivätkä pelkää ihmisten läheisyyttä.

Sukellusopettajat Sarah Pulitzer ja Karin Cortes sukeltavat työkseen Karibian kirkaissa vesissä.

James Bond -tyylinen poistuminen veneestä on niin kurssilaisten kuin opettajienkin mieleen.

Utilan saarella Karibian rento elämäntyyli tarttuu matkailijoihin.

